Η βαριά βιομηχανία της... καισαρικής (Πέννυ Μπουλουτζά - Λίνα Γιάνναρου)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 5 Σεπτεμβρίου, 2007

Περισσότερες από τις μισές εγκύους στην Ελλάδα γεννούν στο χειρουργείο, την ώρα που το σχετικό ποσοστό στην Ε.Ε. είναι μόλις 15%

«Ημουν η μόνη σε θάλαμο με άλλες πέντε που γέννησα με φυσιολογικό τοκετό». «Γιατρός "υπερηφανεύτηκε" μπροστά μου ότι από 72 εγκύους "έβγαλε" 70 καισαρικές». «Οι γυναίκες πάνε στους γυναικολόγους σαν πρόβατα επί σφαγή». Δεν χωρά αμφιβολία: οι καισαρικές παρουσιάζουν κατακόρυφη –και ύποπτη– αύξηση στη χώρα μας. Μολονότι σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, το ποσοστό των καισαρικών στην Ελλάδα ανέρχεται στο 24% (με ευρωπαϊκό μέσο όρο 17,8%), η έρευνα της «Κ» αποκαλύπτει ότι τουλάχιστον στα μεγάλα μαιευτήρια της χώρας (δημόσια και ιδιωτικά), πάνω από ένας στους δύο τοκετούς γίνεται σήμερα με καισαρική τομή.

Ειδικότερα: Στο Γενικό Νοσοκομείο - Μαιευτήριο «Ελενα Βενιζέλου» διενεργούνται κάθε χρόνο περίπου 6.800 τοκετοί, εκ των οποίων το 52% με καισαρική.

Στην Α΄ Μαιευτική Γυναικολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών στο «Αλεξάνδρα», το 41,1% των τοκετών που διενεργήθηκαν την πενταετία 2001-2005 ήταν με καισαρική.

Στο Μαιευτήριο «Ιασώ», το 2006 πραγματοποιήθηκαν 14.633 τοκετοί, εκ των οποίων το 52% με καισαρική. Το σχετικό ποσοστό το 2002 ήταν 44%. Στα Μαιευτήρια «Λητώ» και «Μητέρα», επίσης, σε σύνολο 16.000 τοκετών το 2006, το ποσοστό των καισαρικών ανήλθε σε 48%.

Γιατί στην Ελλάδα επιλέγεται τόσο συχνά ο «χειρουργικός» τοκετός, την ώρα που στα μεγάλα μαιευτήρια της Ευρώπης οι γιατροί έχουν κατορθώσει να περιορίσουν τον αριθμό των καισαρικών σε κάτω από 15%;

Δεν είναι εύκολο να αποδειχθεί ότι οι λόγοι είναι οικονομικοί, αν και είναι γεγονός ότι τόσο το μαιευτήριο όσο και ο μαιευτήρας «χρεώνουν» κατά κανόνα περισσότερα στην περίπτωση καισαρικής. Οι περισσότεροι γιατροί, όπως είναι φυσικό,

απορρίπτουν οποιαδήποτε τέτοια υπόνοια. Οπως τονίζει μάλιστα στην «Κ» ο καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. Αριστείδης Αντσακλής, «πολλοί γυναικολόγοι δηλώνουν εξαρχής στην υποψήφια μητέρα ότι όπως και να γίνει ο τοκετός, αυτοί θα λάβουν την ίδια αμοιβή, προκειμένου να μην κατηγορηθούν ότι έκαναν καισαρική για να πάρουν περισσότερα χρήματα». Από την άλλη, μία από τις πλέον έμπειρες μαιευτήρες της Ελλάδας (που επιθυμεί να διατηρήσει την ανωνυμία της) δηλώνει στην «Κ»: «Οι υποψίες θα διαλύονταν εάν όλοι οι γυναικολόγοι είχαν το ήθος να λαμβάνουν την ίδια αμοιβή είτε κάνουν καισαρική είτε φυσιολογικό τοκετό». Η ίδια λαμβάνει το ποσό των 2.500 ευρώ και στις δύο περιπτώσεις. «Με κοροϊδεύουν για το τιμολόγιό μου. Ορισμένοι γιατροί χρεώνουν όσα και το μαιευτήριο. 15.000 ευρώ το lux δωμάτιο; 15.000 ευρώ και εκείνοι. Μα υπάρχει lux ιατρική;».

Πάντως, ακόμη και αν η αμοιβή του γιατρού δεν αλλάζει, αλλάζει η τιμή του δωματίου. Σε μεγάλο ιδιωτικό μαιευτήριο της Αθήνας, ενώ ο φυσιολογικός τοκετός σε τρίκλινο κοστίζει 1.900 ευρώ και σε μονόκλινο 4.750 ευρώ, εάν γίνει καισαρική οι τιμές διαμορφώνονται στα 2.050 και 4.950 ευρώ αντίστοιχα. Η «σουίτα» κοστίζει 10.820 ευρώ στον φυσιολογικό τοκετό και 11.500 ευρώ στην καισαρική.

Εύκολος προγραμματισμός

Ενα από τα «κίνητρα» για την προτίμηση της καισαρικής από τους γιατρούς είναι το γεγονός ότι αυτή προγραμματίζεται εύκολα, σε αντίθεση με τον φυσιολογικό τοκετό. Σε μία ημέρα ένας γνωστός μαιευτήρας μπορεί να «κλείσει» έως και πέντε καισαρικές. Δύσκολα θα μπορούσε να γίνει το ίδιο με φυσιολογικούς τοκετούς. Μαία σε μεγάλο δημόσιο μαιευτήριο της χώρας αναφέρει στην «Κ»: «Με τα αυτιά μου έχω ακούσει μαιευτήρα να “υπερηφανεύεται” ότι από τις 72 γυναίκες που χειρίστηκε σε μία χρονιά, “έβγαλε” 70 καισαρικές».

Αξίζει να σημειωθεί πάντως ότι και οι γυναίκες σήμερα είτε από κακή ενημέρωση είτε από φόβο ζητούν να κάνουν καισαρική.

Προφανώς, συντρέχουν και ιατρικοί λόγοι για την αύξηση των καισαρικών. Καταλυτικός παράγοντας είναι η αύξηση της ηλικίας των εγκύων. Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, οι τοκετοί από γυναίκες της ηλικιακής ομάδας 25-29 μειώθηκαν από 34.000 το 2000 σε 32.000 το 2005. Αντίστροφα, οι τοκετοί γυναικών της ηλικιακής ομάδας 30-34 αυξήθηκαν από 32.000 το 2000 σε 34.000 το 2005. Στο μαιευτήριο «Ιασώ» ο αριθμός των γυναικών ηλικίας 36-40 αυξήθηκε κατά 31% από το 2002 έως το 2006. Στα μαιευτήρια «Μητέρα» και «Λητώ», αντίστοιχα, το 40% των τοκετών του 2006 αφορούσαν γυναίκες άνω των 35. Οπως εξηγεί ο κ. Αντσακλής, πλέον πολλές γυναίκες αποφασίζουν να κάνουν παιδί αφού έχουν καθιερωθεί επαγγελματικά. Τότε όμως στενεύουν τα περιθώρια να κάνουν πολλά παιδιά. Αρα το

ένα θεωρείται «πολύτιμο». Επιπλέον, οι γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας πιο συχνά παρουσιάζουν υπέρταση, διαβήτη και άλλες παθήσεις, επιβάλλοντας την καισαρική.

Η αύξηση των εξωσωματικών επηρεάζει επίσης την αναλογία υπέρ των καισαρικών. Υπολογίζεται ότι πάνω από 5.000 παιδιά συλλαμβάνονται ετησίως από εξωσωματική, το 90% των οποίων γεννιούνται με καισαρική. Και εάν τα παιδιά των γυναικών άνω των 35 θεωρούνται πολύτιμα, αυτά θεωρούνται... πολυτιμότερα. Είναι χαρακτηριστικό ότι από τους 16.000 τοκετούς που πραγματοποιήθηκαν το 2006 στα μαιευτήρια «Λητώ» και «Μητέρα», οι 1.500 προέρχονταν από κύκλους εξωσωματικής γονιμοποίησης. Με την εξωσωματική έχει αυξηθεί και ο αριθμός των πολύδυμων κυήσεων, που επίσης αποτελεί ένδειξη για καισαρική τομή.

Αυτό πάντως που επισημαίνουν όλοι οι γυναικολόγοι είναι η «ποινικοποίηση της ιατρικής». Οπως λέει στην «Κ» ο αναπληρωτής καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας και Ανθρώπινης Αναπαραγωγής στο ΑΠΘ, κ. Βασίλης Ταρλατζής, «σύμφωνα με τις ασφαλιστικές εταιρείες, οι γυναικολόγοι είναι πρώτοι στη λίστα των γιατρών για τους οποίους κατατίθενται αγωγές, με αποτέλεσμα πολλοί να μη διακινδυνεύουν ενδεχόμενες επιπλοκές κατά τον τοκετό και να καταφεύγουν ευκολότερα στην καισαρική τομή. Είναι καθαρή έκφραση “αμυντικής ιατρικής”».

Μείωση θνησιμότητας

«Ο γιατρός είναι πάντα εν αδίκω είτε κάνει την καισαρική είτε όχι», σημειώνει ο κ. Αντσακλής. «Σήμερα συμβαίνει κάτι και κατηγορούν τον γιατρό γιατί δεν έκανε καισαρική. Αν δεν συμβεί τίποτα, λένε γιατί της έκανε καισαρική. Επομένως, δεν βγάζεις άκρη. Αυτό που εν τέλει μετράει είναι η περιγεννητική θνησιμότητα και νοσηρότητα των νεογνών στην Ελλάδα, η οποία έχει μειωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία (από 24 θανάτους νεογνών ανά 1.000 τοκετούς, σε 7:1000). Αυτό είναι πρόοδος για την Ελλάδα και το τίμημα αυτής πιθανόν να είναι και οι καισαρικές τομές». Οπως λέει στην «Κ» ο κ. Γ. Φαρμακίδης, διευθυντής της Στ΄ Μαιευτικής Κλινικής στο «Ελενα Βενιζέλου», πρόεδρος της Εταιρείας Εμβρυομητρικής Ιατρικής και καθηγητής στο Πανεπιστήριο Stonybrook της Νέας Υόρκης, στο «Ελενα», το 60% των καισαρικών τομών αφορούν προηγηθείσες καισαρικές, που σημαίνει 15 τέτοιες περιπτώσεις την ημέρα. «Οι πολλαπλές καισαρικές», επισημαίνει, «έχουν σοβαρές επιπλοκές, γεγονός που δεν γνωρίζουν στον βαθμό που θα έπρεπε οι γυναίκες».

Σύμφωνα με τον κ. Φαρμακίδη, «στο εξωτερικό εάν μία γυναίκα στο πρώτο της παιδί έχει κάνει καισαρική, οι γιατροί φροντίζουν στην επόμενη κύηση να γίνει κολπικός τοκετός. Ωστόσο, στην Ελλάδα σπάνια γίνεται αυτό».

Οι έγκυοι πηγαίνουν στον γιατρό σαν πρόβατα επί σφαγή, παντελώς

ανενημέρωτες

«Το ρήμα "γεννώ" είναι ενεργητικής φωνής. Στην Ελλάδα το έχουμε κάνει παθητικής φωνής». Σαφές το υπονοούμενο που αφήνει στην «Κ» η κ. Καλλιόπη Μάλφα, πρόεδρος του Επιστημονικού Συλλόγου Μαιών Μαιευτών Αθηνών. «Προφανώς υπάρχει αύξηση των καισαρικών στη χώρα μας και μάλιστα υψηλότερη από τις υπόλοιπες χώρες. Προφανώς και αυτό είναι σε ένα βαθμό επιλογή των γιατρών». Για την κ. Μάλφα, στους λόγους για τους οποίους οι μαιευτήρες επιλέγουν το χειρουργείο περιλαμβάνονται η μικρότερη διάρκεια της καισαρικής σε σχέση με τον φυσιολογικό τοκετό, το γεγονός ότι οι νέοι γιατροί «τη γνωρίζουν καλύτερα και νιώθουν πιο σίγουροι με αυτή» και ο διάχυτος φόβος που αισθάνονται για το αποτέλεσμα της κύησης. «Διακινδυνεύουν με ένα δικαστήριο να χάσουν τα πάντα». Μερίδιο ευθύνης πάντως φέρουν και οι γυναίκες. «Αν οι γυναίκες αρχίσουν να ζητούν να γεννήσουν φυσιολογικά, οι γιατροί θα συμμορφωθούν. Σήμερα πηγαίνουν στον γιατρό σαν πρόβατα επί σφαγή, παντελώς ανενημέρωτες. Δεν γνωρίζουν ότι περισσότερα από τα μισά παιδιά που γεννιούνται με φυσιολογικό τοκετό έχουν περιτύλιξη με τον ομφάλιο λώρο. Ή ότι οι πιθανότητες περιγεννητικής θνησιμότητας στην καισαρική είναι κατά 3,6% περισσότερες». Η κ. Μάλφα κάνει λόγο και για τη νέα –κατευθυνόμενη όπως τη χαρακτηρίζει– «μόδα» της καισαρικής εξ επιλογής. «Πολλές γυναίκες, αν μπορούσαν, θα ζητούσαν να τους φέρουν το μωρό έξω από το σπίτι χωρίς να κάνουν τίποτα». Αναφέρει ότι στις γέννες στις οποίες υπάρχει παρουσία μαίας, η οποία έχει παρακολουθήσει τη γυναίκα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, τα ποσοστά των καισαρικών είναι πολύ χαμηλότερα. (Το «δικό» της ποσοστό είναι 15%.) «Η μαία βοηθά τη γυναίκα να προετοιμαστεί για τον τοκετό, με ό,τι αυτό συνεπάγεται». Γιατί όμως είναι προτιμότερος ο φυσιολογικός τοκετός; «Ο τρόπος με τον οποίο γεννά η γυναίκα το παιδί της ορίζει σε μεγάλο βαθμό τη σχέση που θα διαμορφώσει μαζί του. Επίσης, όταν γεννιέται ένα παιδί φυσιολογικά, παίρνει μικρόβια από τη μητέρα, τα οποία αποτελούν "προίκα" του. Στην καισαρική παίρνει μικρόβια του περιβάλλοντος, τα οποία δεν είναι φιλικά προς το σώμα του. Η διαδικασία του φυσιολογικού τοκετού δίνει τη δυνατότητα στο παιδί να βγει νικητής. Με την καισαρική, το παιδί βγαίνει ξαφνικά στον αέρα χωρίς να έχει προετοιμαστεί από τις συστολές της μήτρας». «Μη φοβάστε», είναι το μήνυμα της κ. Μάλφα στις Ελληνίδες. «Η φύση προστατεύει τον νέο οργανισμό. Ολα πηγαίνουν με το μέρος της νέας ζωής. Είναι πολύ σημαντικό να έχεις εμπιστοσύνη στο μωρό που έχεις μέσα σου. Είναι υπέροχο συναίσθημα να δίνεις ζωή. Κρίμα που δεν το επιλέγουν».

Με έσωσε η μαία

«Ακόμα δεν την ετοίμασες για καισαρική;», ρωτάει ο γιατρός τη μαία. «Είκοσι τριών ετών και θα τη σφάξεις;» απαντά εκείνη. Οταν η –24χρονη σήμερα– Σταυρούλα Μπ. άκουσε τον συγκεκριμένο διάλογο από τη μισάνοιχτη πόρτα του δωματίου της

σάστισε. Εως εκείνη τη στιγμή, πίστευε ακράδαντα ότι η καισαρική ήταν μονόδρομος στην περίπτωσή της. Αυτό τουλάχιστον της είχε πει ο γιατρός τρεις ημέρες νωρίτερα, στο τελευταίο τους ραντεβού. «Ο υπέρηχος είχε δείξει περιτύλιξη του ομφάλιου λώρου. Εως τότε δεν είχαμε κάνει καμία συζήτηση για καισαρική. Εκείνη την ημέρα όμως μου λέει ο γιατρός: "Πάμε κατά 99% για καισαρική. Θα σου κλείσω ραντεβού για το Σάββατο". Ηταν Πέμπτη, θυμάμαι», λέει η ίδια στην «Κ».

Πράγματι, το Σάββατο, η Σταυρούλα έκανε εισαγωγή στο μαιευτήριο και περίμενε την ώρα που θα κατέβαινε στο χειρουργείο για την προκαθορισμένη επέμβαση. Εως ότου εξετάστηκε από τη μαία. «Ούτε με ήξερε, ούτε την ήξερα. Οταν όμως της είπα ότι πάω για καισαρική, γούρλωσε τα μάτια. Μου εξήγησε ότι η περιτύλιξη του ομφάλιου λώρου είναι κάτι πολύ συνηθισμένο. "Θα το γυρνάω εγώ το παιδί και θα βγει φυσιολογικά", μου είπε. Προσπάθησε να μη δείξει εκνευρισμένη με τον γιατρό, αλλά αμέσως μετά τους άκουσα να διαπληκτίζονται στον διάδρομο». Τελικά, με την επιμονή της έμπειρης μαίας, η Σταυρούλα γέννησε με φυσιολογικό τοκετό. «Ημουν σε ένα θάλαμο με πέντε άλλες γυναίκες. Ημουν η μόνη που γέννησα φυσιολογικά». Η Σταυρούλα πλήρωσε 3.500 ευρώ συνολικά (μαιευτήριο και αμοιβή γιατρού). Για την καισαρική, ο μαιευτήρας είχε ζητήσει 500 ευρώ επιπλέον.

Ο γιατρός πίεζε...

Η Μαρίνα Λ., 36 ετών, επίσης αιφνιδιάστηκε όταν ο γιατρός τής μίλησε για καισαρική. «Το φοβόμουν ότι θα μου το ανέφερε ίσως και λόγω της ηλικίας μου. Ωστόσο, η εγκυμοσύνη μου ήταν μια χαρά και όπως είχε δείξει και ο τελευταίος υπέρηχος, το παιδί βρισκόταν στη σωστή θέση. Το μόνο πρόβλημα ήταν ότι το παιδί δεν είχε πάρει αρκετό βάρος, ήταν μόλις 2,5 κιλά», αναφέρει στην «Κ». Βρισκόταν στα μέσα του ένατου μήνα εγκυμοσύνης, όταν ένα βράδυ της έσπασαν τα νερά. Εως το μεσημέρι της επόμενης ημέρας, όμως, δεν είχαν αρχίσει οι πόνοι. «Ο γιατρός τότε άρχισε να... μου τα μασάει. "Αν δεν αρχίσουν οι πόνοι σύντομα", μου λέει, "θα πρέπει να πάμε για καισαρική". "Γιατί δεν μου βάζετε τεχνητούς πόνους;" τον ρώτησα. "Αυτό θα προκαλέσει στρες στο παιδί και δεν το θέλω", απάντησε». Οι ώρες περνούσαν χωρίς να αλλάζει κάτι. «Δεν ήθελα να κάνω καισαρική. Οχι τόσο γιατί φοβόμουν τον πόνο –όσο να 'ναι πονάει, χειρουργείο κάνεις–, αλλά γιατί ήθελα να γεννήσω το παιδί μου φυσιολογικά, να βιώσω αυτή την εμπειρία. Ξέρω ότι αυτό είναι καλύτερο και για το μωρό», λέει η Μαρίνα. «Αποφάσισα λοιπόν να επιμείνω. Εκείνος (σ.σ.: ο γιατρός) αντιδρούσε. "Ελα, θα τελειώνεις μια ώρα αρχύτερα", μου έλεγε. "Μα εφόσον δεν υπάρχει κάποιο πραγματικό πρόβλημα, γιατί;" τον ρωτούσα». Εν τέλει, επικράτησε η λογική – ή καλύτερα η φύση. Η Μαρίνα γέννησε φυσιολογικά. Οι μαίες τής είπαν ότι ήταν ένας από τους ευκολότερους τοκετούς που είχαν δει. Για μαιευτήριο (τρίκλινο δωμάτιο) και γιατρό, πλήρωσε 5.000 ευρώ. Δεν γνωρίζει αν θα πλήρωνε περισσότερα στην καισαρική.

(Πηγή: "Καθημερινή" 2/9/2007)